

Obawy przed zarażeniem się koronawirusem i postrzeganie działań rządu w czerwcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W maju realizowano w Polsce harmonogram odmrażania poszczególnych obszarów gospodarki i łagodzenia obostrzeń związanych z koronawirusem. Wyraźnie opadająca fala zakażeń SARS-CoV-2, zmniejszenie liczby osób przebywających w szpitalach, a także przyspieszona realizacja szczepień przyczyniły się do wprowadzenia w czerwcu kolejnego etapu luzowania obostrzeń – tym razem na okres wakacyjny. W tej sytuacji po raz kolejny zapytaliśmy respondentów o ich obawy przed zarażeniem się koronawirusem oraz o ocenę polityki rządu wobec epidemii¹. Badanie było realizowane w momencie wchodzenia w życie pierwszych złagodzonych zasad bezpieczeństwa na nadchodzący sezon letni.

OBawy PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

W czerwcu po raz pierwszy od początku pandemii odsetek osób nieobawiających się zakażenia (51%) przewyższył odsetek tych, którzy takie obawy wyrażają (48%). W porównaniu z ubiegłym miesiącem zauważalnie zwiększyła się grupa badanych, którzy w ogóle nie boją się zakażenia (23%, o 5 punktów procentowych więcej niż w maju), a zmniejszyła liczba tych, którzy deklarują duże obawy w tym względzie (14%, o 4 punkty procentowe mniej niż w maju).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (373) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

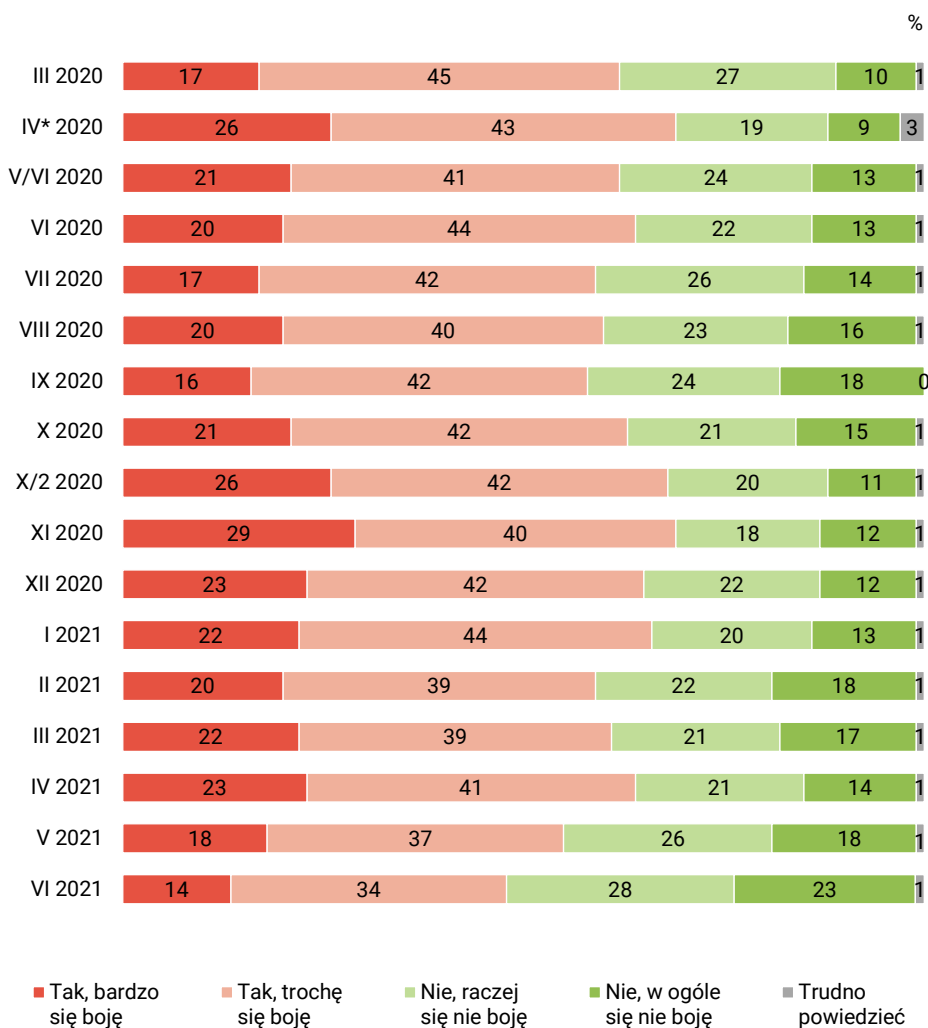
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 7 do 17 czerwca 2021 roku na próbie liczącej 1218 osób (w tym: 60,8% metodą CAPI, 26,7% – CATI i 12,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Niepokój związany z zakażeniem koronawirusem zależy przede wszystkim od wieku – im młodszy badani, tym odczuwany strach jest mniejszy. Brak obaw deklaruje ogółem 82% respondentów między 18 a 24 rokiem życia i tylko 31% osób mających co najmniej 65 lat. Ogółem większość badanych w grupie wiekowej 55–64 lata (58%) oraz 65+ (67%) odczuwa obawy przed możliwością zachorowania na COVID-19.

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	2	16	37	45	0
25–34	8	31	28	29	4
35–44	10	32	36	23	0
45–54	8	38	38	17	0
55–64	16	42	20	21	1
65 lat i więcej	28	39	18	13	1

Warto podkreślić, że od obaw przed zakażeniem nie uwalnia nawet zaszczepienie się dwoma dawkami szczepionki. Większość respondentów w pełni zaszczepionych przeciw COVID-19 boi się możliwości zakażenia mniej lub bardziej (58%). Obawy przed zachorowaniem są skorelowane z chęcią zaszczepienia się. Badani, którzy deklarują chęć poddania się szczepieniu, stanowią ogółem najliczniejszą grupę osób odczuwających strach przed zarażeniem się koronawirusem (61%).

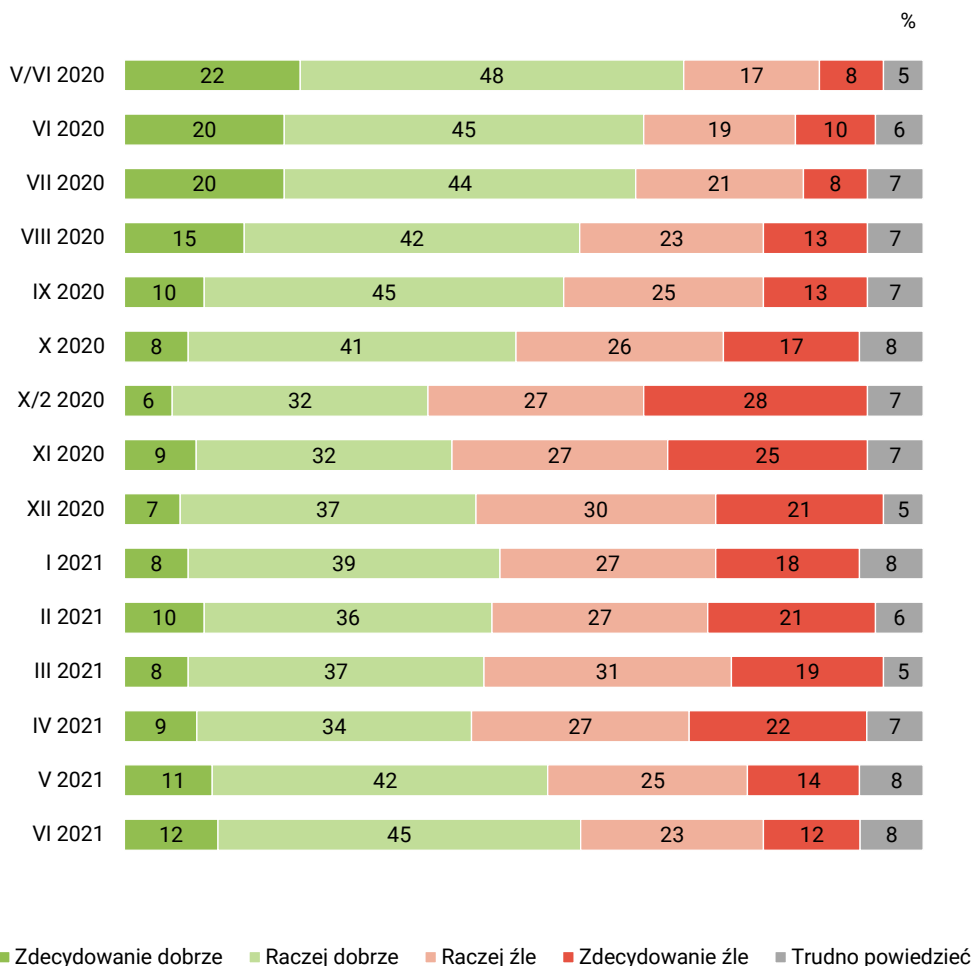
TABELA 2

Czy chciał(a) Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?		Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
		Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
		w procentach				
Zdecydowanie tak		22	39	23	15	0
Raczej tak		7	38	37	18	0
Raczej nie		4	33	45	18	0
Zdecydowanie nie		6	17	25	51	1
Już zaszczepiłem(a) się	jedną dawką	15	41	28	14	3
	dwiema dawkami	21	37	23	19	0
Trudno powiedzieć		5	30	35	24	7

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

W czerwcu oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii koronawirusa poprawiły się i są najwyższe od sierpnia 2020 roku. Urzędujący gabinet w kontekście walki z epidemią pozytywnie ocenia ogółem 57% respondentów (wzrost o 4 punkty procentowe w porównaniu z majem), a krytycznie postrzega 35% badanych (spadek o 4 punkty procentowe w porównaniu z poprzednim miesiącem).

RYS. 2. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Politykę działań rządu wobec epidemii różnicuje przede wszystkim wiek respondentów. Wyraźnie widoczna jest następująca zależność: im młodsi badani, tym gorzej oceniają politykę rządu w tej kwestii – i odwrotnie. Działania obecnego gabinetu mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 i zachorowań na COVID-19 są postrzegane pozytywnie przez większość ankietowanych powyżej 35 roku życia. Z kolei negatywnie ocenia je większość badanych między 18 a 24 rokiem życia. Respondenci mający od 25 do 34 lat są podzieleni w swoich opiniach, ale nieznacznie przeważają wśród nich te krytyczne. Warto zauważyć, że co dziesiąty ankietowany w wieku 18–24 lata nie ma jednoznacznej opinii na ten temat.

TABELA 3

Wiek	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	29	61	10
25–34	44	48	8
35–44	53	40	8
45–54	61	30	9
55–64	64	27	8
65 lat i więcej	76	18	6

Wśród cech społeczno-demograficznych respondentów postrzeganie działań rządu wobec epidemii różnicuje wykształcenie, status społeczno-zawodowy i udział w praktykach religijnych. Wysoką aprobatę wobec polityki urzędującego gabinetu wyrażają osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (70%) i zasadniczym zawodowym (69%), a także emeryci (75%), rolnicy (65%) i renciści (64%). Najmniej zadowoleni z działań podejmowanych przez rząd w tym zakresie są uczniowie i studenci (60%), kadra kierownicza wraz ze specjalistami z wyższym wykształceniem (55%) oraz pracujący na własny rachunek (51%), a także respondenci posiadający wykształcenie wyższe (46%). Z kolei im częstsze uczestnictwo w praktykach religijnych deklarują respondenci, tym bardziej aprobują obecną politykę wobec epidemii.

Postrzeganie skuteczności działań rządu w tym zakresie zależy ściśle od poglądów i sympatii politycznych ankietowanych. Nieco ponad trzy czwarte badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (76%) postrzega pozytywnie politykę urzędującego gabinetu wobec epidemii, a ponad połowa identyfikujących się z lewicą ocenia ją krytycznie (55%). Wśród potencjalnych elektoratów zdecydowana większość zwolenników Prawa i Sprawiedliwości (oraz jego koalicjantów) docenia działania rządu (92%), zaś wyborcy partii opozycyjnych postrzegają je krytycznie.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	92	5	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	36	60	4
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	36	59	5
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	26	73	2
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	25	65	10

Ogólna ocena działań obecnego gabinetu w walce z epidemią ma ścisły związek z postrzeganiem programu szczepień przeciw COVID-19 przez respondentów. Badani zadowoleni z organizacji szczepień najczęściej pozytywnie oceniają starania rządu w przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 (69%) i odwrotnie – niezadowoleni oceniają je krytycznie (77%).

TABELA 5

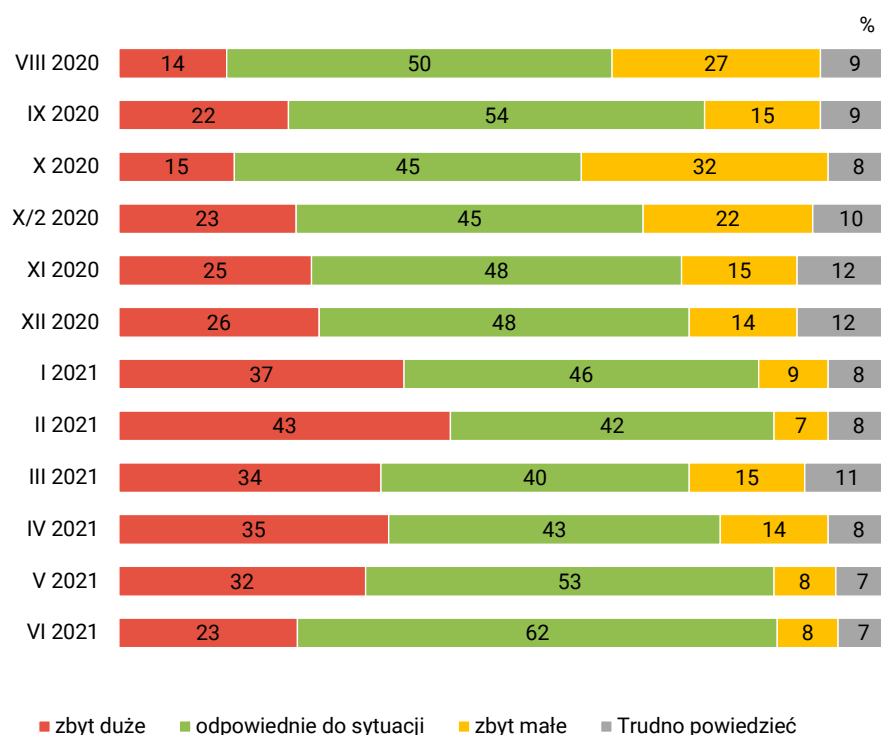
Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Dobrze	69	26	5
Źle	18	77	5
Trudno powiedzieć	26	47	27

POSTRZEGANIE OGRANICZEŃ I RESTRYKCJI

W czerwcu kontynuowano rozpoczęty miesiąc wcześniej proces luzowania obostrzeń. Na początku miesiąca m.in. umożliwiono organizowanie wesel, targów i konferencji (przy zachowaniu limitów), a także zwiększono dopuszczalną liczbę pasażerów w transporcie publicznym. Kolejnym krokiem było otwarcie stref gastronomicznych w kinach, teatrach i na koncertach, a także zwiększenie limitu wiernych w świątyniach. Ważną informacją wśród rządowych wytycznych był zapis stwierdzający, że limity nie dotyczą osób w pełni zaszczepionych przeciw COVID-19.

Społeczne oczekiwania wobec powrotu do przedpandemicznej normalności są coraz większe, a znoszenie kolejnych obostrzeń zdaje się wychodzić im naprzeciw. Większość ankietowanych uważa, że obowiązujące ograniczenia i restrykcje są odpowiednie do obecnej sytuacji. Znacznie mniej osób niż w maju określa je jako zbyt duże (spadek o 9 punktów procentowych, 23%), a tyle samo co przed miesiącem odczuwa, że są niewystarczające (8%).

RYS. 3. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Opinia na temat obowiązujących ograniczeń i restrykcji ma związek z wiekiem i obawami badanych przed zarażeniem się koronawirusem. Im młodszy respondenci, tym częściej określają obowiązujące restrykcje jako zbyt duże. Osoby wyrażające mniejszy lub większy strach przed możliwością zakażenia najczęściej uważają, że obecne ograniczenia są odpowiednie do sytuacji (69%).

TABELA 6

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	10	69	16	6
Tak, trochę się boję	14	69	9	8
Nie, raczej się nie boję	28	61	5	6
Nie, w ogóle się nie boję	39	51	6	4

* Pominęto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Stosunek do restrykcji i ograniczeń zależy również od poglądów i preferencji politycznych. Badani deklarujący prawicowe poglądy najczęściej uważają, że ograniczenia epidemiczne są odpowiednie do sytuacji (69%). Wśród potencjalnych elektoratów najsilniej to przekonanie wyrażają zwolennicy PiS i jego koalicjantów (78%). Wyborcy ugrupowań opozycyjnych uwzględnionych w analizie także podzielają w większości tę opinię. Wyjątek stanowią tutaj zwolennicy Konfederacji, wśród których dominuje przekonanie, że obowiązujące obostrzenia są zbyt duże.

TABELA 7

Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	67	19	9	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	30	61	6	4
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	18	59	13	10
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	15	62	17	6
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	13	78	6	4

W czerwcu w opiniach badanych widać optymizm i nadzieje na powrót do normalności sprzed czasów pandemii. Rosnąca liczba osób zaszczepionych przeciw COVID-19, znaczący spadek zakażeń SARS-CoV-2 i luzowanie obostrzeń przyczyniły się do pierwszej od czasów początku pandemii niewielkiej przewagi osób nieobawiających się zakażenia nad deklarującymi strach. Poprawiły się również oceny działań rządu mających na celu walkę z epidemią koronawirusa. Obowiązujące w kraju aktualnie ograniczenia i restrykcje najczęściej są postrzegane jako adekwatne do sytuacji.

Opracowała

Edyta Umańska

TABELA 1

		Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?					Liczba osób
		Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		14	34	28	23	1	1212
Płeć	Mężczyźni	9	31	32	28	1	571
	Kobiety	18	37	26	18	1	641
Wiek	18–24 lata	2	16	37	44		120
	25–34	8	31	28	29	4	204
	35–44	10	32	36	23		236
	45–54	8	38	38	17		182
	55–64	16	42	20	21	1	201
	65 lat i więcej	28	39	18	13	1	269
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	33	26	27	1	492
	Miasto do 19 999	12	35	29	23	1	158
	20 000 – 99 999	14	39	27	18	1	248
	100 000 – 499 999	15	27	35	23	0	200
	500 000 i więcej mieszk.	13	41	31	13	3	114
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	23	37	16	23	1	202
	Zasadnicze zawodowe	13	35	28	22	1	271
	Średnie	11	35	31	22	1	388
	Wyższe	11	31	33	23	2	351
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	33	36	18	1	163
	Średni personel, technicy	4	28	33	34		51
	Pracownicy adm.-biurowi	13	32	32	22	1	75
	Pracownicy usług	6	22	44	23	5	78
	Robotnicy wykwalifikowani	6	35	33	27		146
	Robotnicy niewykwalifik.	5	35	27	33		41
	Rolnicy	2	35	38	25		55
	Pracujący na własny rach.	7	36	24	32	2	54
	Bezrobotni	23	27	28	19	3	21
	Emeryci	25	40	17	16	1	335
	Renciści	16	32	28	23	1	53
	Uczniowie i studenci	1	23	37	39		62
	Gospodynie domowe i inni	17	43	21	20		79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	37	36	16	1	160
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	35	33	23	1	111
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	29	34	28	1	342
	prywatnym gosp. rolnym	2	42	27	28	1	68
	Do 999 zł	16	26	24	35		76
Dochody na jedną osobę	Od 1000 zł do 1499 zł	15	39	23	22	0	161
	Od 1500 zł do 1999 zł	18	31	29	20	2	191
	Od 2000 zł do 2999 zł	14	36	27	22	0	224
	3000 zł i więcej	11	33	35	21		186
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	41	18	20	1	56
	Średnie	15	35	29	20	1	450
	Dobre	12	34	29	24	1	707
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	41	26	16	3	54
	Raz w tygodniu	17	38	28	18	0	400
	1–2 razy w miesiącu	10	39	26	23	2	176
	Kilka razy w roku	15	34	30	21		306
	W ogóle nie uczestniczy	9	24	30	35	2	255
Poglądy polityczne	Lewica	12	33	30	24	1	250
	Centrum	8	37	31	24		309
	Prawica	17	34	27	21	2	430
	Trudno powiedzieć	14	33	28	24	1	197

TABELA 2

		Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	35	8	1212
Płeć	Mężczyźni	58	35	7	571
	Kobiety	56	35	9	641
Wiek	18–24 lata	29	61	10	120
	25–34	43	48	8	206
	35–44	53	40	8	236
	45–54	61	30	9	180
	55–64	64	27	8	201
	65 lat i więcej	76	18	6	270
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	28	10	492
	Miasto do 19 999	60	34	6	157
	20 000 – 99 999	59	35	6	251
	100 000 – 499 999	43	48	9	200
	500 000 i więcej mieszk.	51	44	5	113
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	70	18	11	202
	Zasadnicze zawodowe	69	25	6	269
	Średnie	52	40	8	390
	Wyższe	46	46	8	351
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	55	7	163
	Średni personel, technicy	53	45	2	52
	Pracownicy adm.-biurowi	49	39	12	75
	Pracownicy usług	51	41	9	78
	Robotnicy wykwalifikowani	59	34	6	144
	Robotnicy niewykwalifik.	48	42	10	41
	Rolnicy	65	25	10	55
	Pracujący na własny rach.	43	51	6	55
	Bezrobotni	51	41	7	21
	Emeryci	75	19	6	336
	Renciści	64	24	12	53
	Uczniowie i studenci	30	60	10	62
	Gospodynie domowe i inni	61	25	15	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	42	8	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	43	10	110
	sekt. prywat. poza rolnict.	47	46	7	344
	prywatnym gosp. rolnym	66	17	17	68
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	59	32	9	76
	Od 1000 zł do 1499 zł	70	21	10	161
	Od 1500 zł do 1999 zł	65	29	6	191
	Od 2000 zł do 2999 zł	63	34	3	224
	3000 zł i więcej	50	47	3	186
Ocena własnych war. mater.	Źle	61	30	9	56
	Średnie	56	35	9	450
	Dobre	58	36	7	707
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	85	10	5	53
	Raz w tygodniu	69	24	8	400
	1–2 razy w miesiącu	64	31	5	178
	Kilka razy w roku	53	39	8	305
	W ogóle nie uczestniczy	35	55	10	255
Poglądy polityczne	Lewica	37	55	8	251
	Centrum	50	42	8	310
	Prawica	76	19	5	431
	Trudno powiedzieć	53	32	15	197

TABELA 3

		Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:				Liczba osób
		zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		23	62	8	7	1211
Płeć	Mężczyźni	25	61	8	6	570
	Kobiety	22	63	8	8	641
Wiek	18–24 lata	40	47	10	3	120
	25–34	32	54	8	6	206
	35–44	32	56	6	7	235
	45–54	19	65	6	9	180
	55–64	16	72	9	3	201
	65 lat i więcej	10	72	9	9	270
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	64	6	8	492
	Miasto do 19 999	22	67	8	4	156
	20 000 – 99 999	25	62	9	5	250
	100 000 – 499 999	31	54	10	5	199
	500 000 i więcej mieszk.	12	63	10	15	114
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	20	60	11	9	201
	Zasadnicze zawodowe	16	73	6	5	271
	Średnie	25	63	7	4	389
	Wyższe	29	54	8	9	350
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	55	12	10	162
	Średni personel, technicy	32	54	4	10	52
	Pracownicy adm.-biurowi	35	56	4	5	75
	Pracownicy usług	25	63	10	2	78
	Robotnicy wykwalifikowani	26	66	4	4	144
	Robotnicy niewykwalifik.	26	64	10		41
	Rolnicy	31	63	3	4	55
	Pracujący na własny rach.	41	46	5	9	54
	Bezrobotni	29	57	7	7	21
	Emeryci	12	73	7	7	336
	Renciści	21	52	18	9	53
	Uczniowie i studenci	33	47	15	5	62
	Gospodynie domowe i inni	18	64	8	11	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	62	8	7	160
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	63	3	4	110
	sekt. prywat. poza rolnict.	29	57	9	6	340
	prywatnym gosp. rolnym	21	67	2	10	68
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	26	64	6	4	76
	Od 1000 zł do 1499 zł	23	61	10	7	161
	Od 1500 zł do 1999 zł	19	65	9	7	191
	Od 2000 zł do 2999 zł	21	66	7	6	223
	3000 zł i więcej	28	57	7	7	186
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	68	9	8	56
	Średnie	25	57	8	10	449
	Dobre	23	65	7	4	707
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	16	65	12	7	54
	Raz w tygodniu	21	68	6	6	400
	1–2 razy w miesiącu	19	65	12	4	177
	Kilka razy w roku	24	63	7	7	306
	W ogóle nie uczestniczy	30	52	9	9	255
Poglądy polityczne	Lewica	23	56	12	9	251
	Centrum	28	62	5	5	310
	Prawica	20	69	6	5	430
	Trudno powiedzieć	22	55	11	12	194